

Rapport från konferensen Barnen och Samhället 18–19 oktober 2010

Arrangörer: SAMBA, Vårdalstiftelsen, Barnverket, Studieförbundet, Active Parenting

2010 års tema: »Förebyggande arbete – vad gör kommunerna och de ideella organisationerna«

Det borde vara självklart att alla barn i Sverige får en bra uppväxt. Men i varje årskull hamnar 10 000 barn utanför. Vad gör kommunerna och ideella organisationer för att förhindra detta?

Moderator: Cecilia Modig, författare och socionom. Hon har arbetat som socionom på Barnbyn Skå, som utredningssekreterare på UD och på Rädda Barnens Centrum för barn i kris.

1. Maskrosbarn – att växa upp i en dysfunktionell familj. Therese Eriksson berättade om hur det var att växa upp i en familj med en mamma som var alkoholist. Det var kaotiskt, hon kunde aldrig veta hur mamman mådde från dag till dag. En av de svåra sakerna var att Therese själv fick ta stort ansvar trots sin ungdom. Ingen frågade hur hon mådde, allt kretsade kring mamman. De var utifrån de erfarenheterna hon tog initiativet till föreningen Maskrosbarn.

Maskrosbarn stödjer ungdomar som lever i familjer med missbruk eller psykisk sjukdom och driver lägerverksamhet i Hälsingland på lov, föreläser på skolor och för vuxna som arbetar med barn, har stödgrupper och har kontakt med ungdomar via chatt, mail, telefon och träffar.

2. Camilla Webster, Jane Lewis. Hur man använder aktuell forskning i arbetet med barn och deras familjer i kommuner i England och Wales.

Camilla Webster och Jane Lewis arbetar i organisationen RiP, Research in Practice som bedriver forskning om sociala frågor. Det är en medlemsorganisation för kommuner där forskning och praktik ger ett ömsesidigt utbyte. Konferensdeltagarna var mycket intresserade av modellen och det kom upp idéer om hur man skulle kunna utbyta erfarenheter med de engelska forskarna.

Research in Practice, RiP startade 1996 och är en medlemsorganisation med över 100 medlemmar från kommuner, socialtjänster och frivilligorganisationer. Man erbjuder forskningsresultat för medlemmarnas sociala arbetet i form av kunskapsseminarier, nätverksstöd, utvärdering, kollektiv forskning och utvecklingsprojekt samt individuellt medlemsstöd. RiP är också kopplat till universitet och internationella organisationer. På konferensen kommer Jane Lewis och Camilla Webster att beskriva »research in practice«-modellen i en av Londons kommuner.

I grupper fick deltagarna diskutera hur man skulle kunna ha ett liknande arbete i Sverige. Några önskade att det gick att arbeta på liknande sätt i Sverige. Forskare och praktiskt verksamma behöver varandra.

3. Agnetha Birgersson om Active Parenting – föräldrakurser med en positiv syn och respekt för barnet.

Active Parentings kurser riktar sig till föräldrar eller vuxna som vill skapa goda nära relationer och få en mer hanterbar vardag i familjen eller i förskolan/skolan/fritids. Verksamheten omfattar ca 600 kurser och andra aktiviteter per år.

Föräldrakurserna är ett stöd för föräldrar att våga lita på sig själva, inte att bli den perfekta föräldern. Man får hjälp att hitta vem man själv är och att vara en mogen vuxen och en aktiv ledare som varken använder sig av straff eller belöningar. För att det ska fungera behöver man relationer, anknytning, kontakt. Meningen är att man ska försöka hitta ett sätt för barnen att själva ta ansvar genom att ge dem självkänsla och självförtroende och utgångspunkten är att barnen själva vill samarbeta.

4. Utvärdering av lokal styrelse med föräldra-majoritet i grundskolan. Margaretha Kristoffersson

Margareta Kristoffersson, forskare från Umeå, har studerat hur det fungerar med föräldrastyrelse i en skola i Tallbacka skola i Ösmo, Nynäshamn. Studien har utförts i samarbete med Barnverket.

I sin roll som forskare fungerade hon som bollplank och kunde återkoppla till skolans styrelse. Hon fann att skolan hade vunnit mycket på att ha föräldrastyrelse.

5. Lasse Björkqvist och Johanna Lundén, Nossebro skola i Essunga kommun – hur man med ett nytt arbetssätt lyckades höja betyg och slutresultat.

Nossebro skola var bland de sämsta skolorna i landet, på plats 282, vad gällde barnens resultat. Man började tänka nytt och funderade på varför deras barn lyckades så dåligt. Det blev en fantastisk resa och efter några år hade eleverna uppnått toppresultat.

Men hjälp av forskning kom man fram till att behöver känna ett sammanhang, att de inte ska tas ut från sin vanliga klass. Därför tog man in alla i klassen i stället för att ha specialgrupper och mindre stödgrupper. Alla inkluderades, alla skulle känna sig delaktiga. Det innebar också att man blev fler lärare i klassrummet, då man fick behålla sina tidigare resurser.

Det byggde på ett tydligt pedagogiskt ledarskap med kunskapsfokusering. Visionen var att alla elever ska bli vinnare, alla ska bli sedda, mötas med respekt,

alla duger. Om eleverna inte klarar sig är det skolan det är fel på, inte eleven. Man har även läxhjälp, studier på skollov och uppmuntrar elevernas framsteg med diplom.

6. Katarina Rosenqvist och Emil Swanberg – hur Friends stödjer skolorna i det förebyggande arbetet.

Friends arbetar i förskolor, skolor och idrottsföreningar med att förebygga mobbing och annan kränkande behandling. Sedan starten 1997 omfattar Friends arbete mer än 1500 skolor och organisationer.

Många elever går till skolan med rädsla. Friends vision är ett samhälle där alla barn är trygga. Organisationen startades av Sara Damberg som själv blev mobbad i skolan. I dag finns Friends över hela landet med kompisstödare i skolan. Emil Swanberg tog ett exempel med en klass där ingen vågade stopp när en av eleverna blev trakasserad. Med hjälp av kompisstödare ska man få kurage att våga säga nej när någon annan blir utsatt. Även föräldrar behövs i ett sådant arbete.

7. Södertälje kommun, Kjell Hasslert, Telgemodellen – satsning på jobb till unga i kommunen, mentorskap, sommarjobb åt unga i deras bostadsområden.

Kjell Hasslert talade om att det går att kombinera affärsmässighet med socialt ansvar. Själv är han VD i Telgekoncernen och socionom. Telgemodellen har fått pris från Veckans Affärer.

42% av invånarna i Södertälje har utländsk bakgrund och kommunen har tagit emot fler flyktingar från Irak än USA och Kanada. Det är svårt för många att komma ut i arbetslivet, i genomsnitt tar det 7 år för män med utländsk bakgrund att få jobb och 9 år kvinnor. Med hjälp av kommunala bolag har man fått in många i arbete med också i samarbete med företag som Man Power Telge, Hemfrid och Taxikurir. På så sätt kapar man kostnaden för försörjningsstöd.

Man har ordnat sommarjobb åt ungdomar i deras egna bostadsområden. För att få med föräldrarna har man ordnat möten där de har bjudits in och ungdomarna har bara fått avtal om föräldrarna kommit med.

Peab ett byggföretag, har anställt flyktingar och andra med försörjningsstöd. De har fått utbildning, tolk används, man har börjat bygga hus vid sjukhuset. Tittar på nya byggprojekt.

I Telge Hovsjö, man sätter hovsjöborna i förarsätet, de boende ska själva utforma sin bostadsmiljö, man rustar inte upp utan att samtala med de boende. George Scott var nyckeln för att få med ungdomar i projektet. Brottsstatistiken har sjunkit. Omflyttningen minskad. Pengar genom EU för utbildning, sysselsättning. Alla ville sommarjobba men många trodde inte att det skulle få jobb. Bra att få

jobb i sitt eget område, som man är rädd om. Bara de som tog med föräldrarna till mötet fick avtal.

Området ska förändras med egen kraft. Ungdomarna ska renovera, lära sig nytt, inträde på den vanliga arbetsmarknaden syftet.

Telge tillväxt AB. Ungdomar anställs 1100, 650 inskrivna, 250 försörjningsstöd.

Telgemodellen fick pris från Veckans affärer.

19 oktober

Workshop med socioekonomiskt bokslut: Exempel på vad man vinner på att satsa förebyggande. Och vad det kostar när man skär ner. Agneta Steier, ekonom och styrelseledamot i SAMBA hur man räknar socioekonomiskt.

Nationalekonomerna Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog har utvecklat en samhällsekonomisk modell i samarbete med Skandia Idéer för Livet. Deras arbete visar att tidiga insatser för barn, som leder till att barn kan räddas från framtida utanförskap är mycket lönsamma för samhället. Barn ska inte betraktas som en kostnad utan en social investering. Ett nytt perspektiv, som har väckt stort intresse. Vad innebär deras tankegångar och hur skapar vi beslutsunderlag för detta nya tankesätt, som kallas socioekonomiska kalkyler. Fryshuset Agneta Steier

Kombinera lärdomar ekonomi och socialt. Tänk långsiktigt 2004. Ingvar Nilsson vad ett missbruk kostar, vinden har vänt.

De unga mår sämre. Den psykiska hälsan sämre. Hög arbetslöshet bland unga i Sverige. Barn som inte tar sig igenom skolan. De enklare jobben försvinner. Krävande arbetsmarknad.

Exemplet Torbjörn. Insatserna samordnas inte, präglas inte av långsiktighet. Saknas helhetssyn. Man kan inte påverka någon utan att ha en relation.

En person i utanförskap kostar 15 miljoner.

Skolk, olyckliga individer. Stora kostnader för samhället.

Stötta föräldrar, barn mår inte bättre än föräldrarna. Grupp som har slutat skolan. Bor hemma, får inte försörjningsstöd än.

Effekten av 90-talets nedskärningar. Gör om samma misstag. Kommunerna sparar i ladorna. Det chefiska språket, det vådiska språket.

Exempel på kommuner som jobbar socioekonomiskt:

Nynäshamn mobilt team

Helsingborg – stöd till barn i familjehem, skolan

Norrköping – socialinvesteringsfond 34 milj, ungdomsarbetslöshet

Leksand föräldrastöd

Söderköping
Botkyrka

Vägval ungdom – coachprojekt med individuellt anpassad verksamhet för unga 16–19 år. Ett samarbete mellan socialtjänsten och skolan i Upplands Väsby.

Linn Bengtsson Byström är teamchef för Vägval ungdom i Upplands Väsby.

Azarina Bäckström arbetar som ungdomscoach och studie- och yrkesvägledare i Vägval ungdom.

Ökad andel elever som inte klarar skolan. Vägval Ungdoms syfte är att fånga upp ungdomar som ligger i riskzon för att falla utanför och erbjuda dem sysselsättning som leder till etablering på arbetsmarknaden eller vidare studier. Teamet arbetar uppsökande och med individuell anpassning utefter varje ungdom. I verksamheten coachas och motiveras ungdomarna fram till ett arbete eller återgång i studier.

Vecka 46 och 47 sänder UR Samtiden i Kunskapskanalen från vår konferens:

UR Samtiden i Kunskapskanalen

Tisdag 16 november

16.35-19.00 Barnen och samhället: Maskrosbarn

Therese Eriksson grundare av föreningen Maskrosbarn berättar om hur det är att växa upp i en dysfunktionell familj. Dessutom om vilket stöd socialt arbete kan hämta ur forskningen och om föräldrakurser. **Repris 21 november kl 10.00**

onsdag 17 november

17.25-19.00 Barnen och samhället: Skola och mobbning

Om det förebyggande arbete mot mobbning som nätverket Friends bedriver, och exempel på hur en skola i Västergötland vände en dålig utveckling mot en god.